

Predavanja se bodo vršila dopoldne v plenumu na Taboru, popoldne v sekcijah v raznih ljubljanskih dvoranah. Za sedaj so določene sledeče sekcije: 1. mladinsko-higienska, 2. psihološka, 3. socialno zaščitna, 4. za defekto deco in 5. za uporabno pedologijo. Po vsakem predavanju je določena kratka debata. Pripravljalni odbor je preskrbel več epidiaskopov, s katerimi bodo govorniki ponazorovali svoja predavanja.

V okviru kongresa bo na ljubljanskem liceju tudi več zanimivih razstav: reformnošolska iz Zlina, mladinsko-higienska iz Češkoslovaške, domoznanska iz CSR, razstava povojne slovenske mladinske knjige, ki jo bo v glavnem organizirala Mladinska Matica in bo razširjena na vse slovenske literature; razstava o pomožnem šolstvu v CSR; zaščitni dece, pedagoška izdanja Slov. šolske Matice in samorastli risarski izdelki dečka M. O. v starosti od 2 do 11 let.

Banska uprava v Ljubljani je uvidevačjo pomembnost kongresa dala prireditvenemu odboru na razpolago 25.000 din, drugi merodajni činitelji do sedaj prošnjam še niso ugodili.

Prijavnina za udeležence je 20 din. Udeleženci bodo imeli na podlagi izkaznice, ki jo prejmejo po vplačilu prijavnine, pravico do brezplačnega vstopa na vsa predavanja in razstave ter druge kulturne prireditve, ki se bodo vršile v okviru pedološkega kongresa. Ker je prireditev eminentnega pomena za naše učiteljstvo, pričakujemo, da se je udeležijo prav vsi! Tovariši in tovarišice, pohitite s prijavi!

Prijave sprejema: Pripravljalni odbor v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6 — Jugoslavija.

Prijavnino pošljite po položnici čekovnega računa št. 17.471.

† Anica Viher - Sekulova

Smrt je zopet brezobzirno terjala mlado žrtev in iztrgala iz učiteljskih vrst tovarišico, iz srečnega zakona pa skrbno ženo in dobro mamico dveletne hčerke Lučke.

V soboto 17. t. m. je v mučeniških bolečinah umrla učiteljica Anica Viher, hčerka znane Sekulove rodbine iz Ljubljane in žena

banovinskega inženirja Lavoslava Viherja. Vedno veseli in zabavni tov. Ančki, ki je bila blagega in odkritega značaja, je vendar ključala skrita bolezen, ki ji je skrivno in počasi rahljala zdravje. Zaradi zdravljenja ledvic je bila premeščena v Ljubljano, kjer se ji je v krogu družinice in sorodnikov ter skrbne nege zdravstveno stanje v veselje vseh vidno izboljšalo. Toda sreča ji je bila le kratko odmerjena. Bolezen jo je iznenada napadla, iskala je sicer pomoči na zagrebški kliniki, a zaman — nazaj domov je prišla vsa strta samo umret.

Pokojna tovarišica Ančka je posebno dobro znana vsem starejšim članom Učiteljskega pevskega zbora, pri katerem je delovala nekaj let kot odlična delavka in izvrstna pevka. Njo smo videli med ustanoviteljki zbora, med onimi, ki so pomagali graditi temelje tej važni kulturni instituciji naše stanovske organizacije. Z ostalim članstvom zbora je prestopala vse žrtve in se vozila ob vsaki uri in vsakem vremenu iz službenega kraja na pevke vaje v Ljubljano. Sodelovala je pri vseh zborovih prireditvah in turnejah ter tako pripomogla k utrditvi njegovega slovesa kakor slovesa dela slovenskega učitelja samega. Slovensko učiteljstvo posebno pa člani UPZ jo bodo iz hvalečnosti ohranili vedno v najlepšem spominu.

Tovarišici Ančki naj bo zemljica lahka, vsem preostalim naše najiskrenejše sožalje Vir.

Tovarišu Ivanu Sumpererju v spomin

Teško je pisati posmrtnico človeku, katerega življenje je bilo en sam delovni dan. To velja v polni meri za našega pokojnega tovariša Sumpererja Ivana, ki je vse teškoče življenja občutil v polni meri.

Ti, dragi Ivan, nisi iskal za svoje delo nikakih priznanj, delil si z njim le dobrote med svoje ljudstvo. Najrajši si se gibal med preprostimi ljudmi, med siromaki in kmeti, kajti ti so naše pomoči najpotrebnejši. Nudil si jim marsikako urico veselja, da so vsaj za trenutke pozabili svoje borno življenje. Pri tem si seveda občutil neizmerno veselje, a vesel si bili tudi drugi s teboj.

Koliko svojega prostega časa si porabil samo za premišljevanje, kako bi pospešil svoje delo za izobrazbo ljudstva, zato je bilo vse, kar si delal, dobro premišljeno in uspešno. Toda vkljub temu, da Te je narod spoštoval, so Te preganjali in metali kameenje na že itak trnjevo pot! Ti pa si v odgovor na vse to le še podvojil svoje moči in si brez prenehanja delal.

Toda — pretežki so bili udarci! Marsikdo izmed nas bi na Tvojem mestu že prej omagal, zlasti, ako pomislimo na težko bolezen, katero si si nakopal v svetovni vojni. Ostal si pa delaven vse do svojega zadnjega vzdihljaja. Ko Te noge niso mogle več nositi v 20 minut oddaljeno šolo, si se vsak dan tja vozil, samo da ni ostala mladina brez svojega učitelja.

Zalostna je bila Tvoja zadnja pot! Nihče izmed nas ni mislil, da Te ne bo smela mladina spremiti k zadnjemu počitku. Kdor je to zakrivil, ne zasluži dobrega imena! Le malo stanovskih tovarišev Te je spremlilo na zadnji poti! Toda, bodi Ti v tolažbo, dragi Ivan, da si zapustil v naših srcih, kakor v narodu, nevenljiv spomin, ki je sad Tvoje trdega dela! Ko Tvojih zemeljskih ostankov že zdavnaj ne bo več, bo še vedno lebdelo na ustničah marsikaterega človeka v krajih tvojega službovanja ime: Sumperer Ivan kot dragocen spomin in svetel vzor delavnega življenja trpečnega slovenskega učitelja. Kmet H.

Splošne vesti

Pohvale uprave kraljevega fonda

Tudi Mladinska matica JUU med pohvaljenimi.

Na dan objave nagrad iz kraljevega fonda, 8. julija, je uprava fonda naglasila, da ji je bilo mnogo ležeče na tem, da bi glede na veliko število prijavljenih tekmovalcev za nagrade ne ostali neopaženi oni, ki so si tudi pridobili velike zasluge na polju ljudske prosvete ter kulturne, zdravstvene in gospodarske povzdige našega naroda, pa jim ni bilo mogoče podeliti nagrad. Zato je uprava kraljevega fonda sklenila izkazati jim zaslužno pozornost s tem, da jih je odlikovala s pismeno pohvalo v želji, da bi se z večjo ljubeznijo nadaljevali svoje koristno delo.

V dravski banovini je dobila to pohvalo poleg drugih tudi Mladinska matica JUU. Med pohvaljenimi so navedeni sledeči učitelji: Martin Marinč, šol. upravitelj v Bruncah, Ivana Sedej, učiteljica na Brdu pri Lukovici, Joško Turk, šolski upravitelj v Gradšču, Drago Vončina, šolski upravitelj v Dolenji vasi pri Ribnici, Alojzij Zupanc, učitelj v Stari cerkvi pri Kočevju, Albin Petelin, učitelj v Škofiji Loki, Pavel Herbst, šolski upravitelj v Cerkljah ob Krki, Ivan Lavrenčič, telovadni učitelj v Mariboru, Ivan Klugler, učitelj v Podgorju, Ivan Stefe, šolski upravitelj v Krvavi peči, Henrik Vilfan, učitelj v Šmartnem, Rožna dolina pri Celju, Vojteh Debeljak, učitelj v Škofiji Loki, Alojzij Kolenc, učitelj v Zagorju ob Savi, Jakob Deranjač, učitelj v Arčičah, Josip Malenšek, učitelj v Mariboru, Miloš Verk, šolski upravitelj, Sv. Križ pri Rogiški Slatini.

Učiteljski politični klubi

»Slovenec« od 14. julija 1937. poroča: Resolucija učiteljstva dravske banovine. V debati je učiteljstvo naglašalo, da je bilo pred 4 leti proti ustanavljanju posebnih učiteljskih klubov pristajalo JNS (o tem nastopu učiteljstva javnost ni nič vedela) in je učiteljstvo v načelu tudi sedaj proti ustanavljanju posebnih strankarskih političnih klubov.

Glede trditve, da o tem nastopu učiteljstva javnost ni nič vedela, navajamo sledeče:

»Učiteljski tovariš« je priobčil dne 10. avgusta 1933, v svoji 3. številki na uvodnem mestu pod krepkim naslovom načelni članek »Učiteljski politični klubi«, s podnaslovom »Načelno stališče političnih strank in ostalih organizacij.«

»Ponedeljski Slovenec« z dne 21. avgusta 1933. prinaša pod trikolorskim močnim naslovom »XIII. kongres Jugoslov. učiteljskega združenja« v drugi koloni tega poročila pod krepkim naslovom »Politični klubi učiteljstva« sledeče:

Zadnje čase se je pojavilo med nekaterimi učitelji stremljenje, naj bi se snovali strankarski klubi. Tako se je v Kazini vršil sestanek pristajev JNS (bivše JRKD), ki ga je vodil g. Šmajdek. Do ustanovitve kluba pa na tem sestanku ni prišlo. Banovinska sekcija JUU pa se je sedaj izrekla proti ustanavljanju takih klubov, ker bi se s tem ogrozilo organizacijsko delo vsega slovenskega učiteljstva po znani »deklaraciji«, ko je bila iz stanovske učiteljske organizacije strankarska politika izločena.

Iz gornjega se jasno razvidi, da je bila javnost obveščena o tem, da je bilo slovensko učiteljstvo proti ustanavljanju posebnih učiteljskih klubov, in to ne samo potom »Učiteljskega tovariša«, marveč tudi potom »Slovenca«. V bodoče bi priporočali »Slovencu«, naj ob takih poročilih pogleda tudi nazaj v svoje rubrike, da bo videl, kakšno stališče je takrat zavzemal, ter se ne bo samega sebe demantiral.

SPREMEMBA V GLAVNEM PROSVETNEM SVETU

Z odlokom g. prosvetnega ministra sta razrešena članstva v ožjem odboru glavnega prosvetnega sveta zastopnika naše organizacije tov. Ivan Dimnik, predsednik JUU, in Sveta Gojković, član izvršnega odbora JUU. Na njihovo mesto je postavljen g. Sveta Avramović, učitelj iz Beograda.

— Poslovne ure na sekciji. Med počitnicami posluje tajništvo sekcije JUU v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6, le v dopoldanskih urah.

— Nekdanje in sedanje dijaško časopisje bo na razstavi slovenskega novinarstva posebej obdelano in zato pripravljajni odbor nujno potrebuje razne pisane, litografirane ali kakorkoli razmnožene, torej tudi tiskane liste, ki so jih pisali slovenski slušatelji visokih šol, predvsem pa gojenci raznih srednjih in tudi meščanskih ter višjih razredov osnovnih šol, prav tako pa tudi take časopise, ki jih dijaštvo še izdaja pod nadzorstvom šolske oblasti ali brez njega. Posebno zanimivi so srednješolski listi, zato pa vljudno prosimo vse bivše in sedanje dijakke ter šolska vodstva, a tudi knjižnice in druge lastnike teh z večine prav redko ohranjenih pojavov slovenskega novinarstva, da poiščejo zlasti starejše dijaške časopise ter nam jih blagovolijo posoditi za razstavo in tudi za kompletiranje »Bibliografije slovenskega novinarstva«, ki izide ob razstavi. Zato je skrajni čas, da vse naše staro in sedanje dijaško časopisje pošljete ali prinesete pripravljalnemu odboru, ki za vse posojene predmete prevzema popolno jamstvo in jih po razstavi nepoškodovane vrne lastnikom, hkrati se pa najtopleje zahvaljuje vsem, ki s posojilom razstavnega gradiva sodelujejo pri tej veliki manifestaciji slovenske kulture. Pripravljajni odbor razstave slovenskega novinarstva, Ljubljana, Velesejem.

— Diplomski učiteljski izpiti na drž. učiteljski šoli v Ljubljani so se vršili od 9. do 23. junija 1937. pod predsedstvom direktorjevega namestnika prof. dr. Kropivnika Rudolfa. Izpit so napravili(e): Grošel Olga, Grudnik Rozina, Jerše Marija, Krivec Marija, Kump Hilda, Malnar Marija, Marenčič Marija, Petročnik Gabrijela, Zun Nada, Fuis Martin, Jevševar Filip, Kavčič Stanislav, Kenk Jože, Kimovec Stanislav, Konec Jakob, Krča Franc, Kunaver Rajko, Luštek Miroslav, Marinko Maks, Prek Stanislav, Stojković Miroslav, Zupančič Maksimiljan. — Popravni izpit ima 12 kandidatov in kandidatke, 7 kandidatov(tk) je bilo odklonjenih za 1 leto, 2 pa odstranjeni za 1 leto.

— Potrdila o velikosti neposrednega davka zaradi odmere šolnine. Dravska finančna direkcija v Ljubljani razglasa: Državni upokojenci in upokojenke, ki jim izplačuje pokojninske prejemke dravska finančna direk-

cija v Ljubljani, naj prosijo za potrdila o velikosti uslužbenskega davka, ki jih bodo potrebovali ob vpisu otrok v šolo zaradi pravilne odmere šolnine za leto 1937./1938., že v juliju ali v začetku avgusta 1937. — Prošnjam, kolkovanim za 10 din, naj prilože za potrdilo kolek za 20 din, za vsak zahtevani uradni prepis potrdila pa kolek 10 din.

— Upravitelji vseh večjih šol bodo prejeli še pred prvim avgustom t. l. okrožnico Pedagoške centrale v Mariboru, v kateri se naprošajo, da javijo število eventualnih naročnikov »Roditeljskega lista« Pedagoška centrala nujno potrebuje te in še nekatere druge podatke, da bo mogla pravilno in pravočasno razposlati prvo številko. Okrožnici bo priložena že frankirana dopisnica, ki jo bo treba samo izpolniti in odposlati. Nujno prosimo vse gospe direktorje in upravitelje, naj izpolnijo našo prošnjo in odgovore, čeprav negativno! — Ob tej priliki prosimo tudi vse, ki pošiljajo prijavnice za list, naj frankirajo kuverte z znamko za 35 par in naj ne pozabijo napisati »tiskovina«. — Pedagoška centrala v Mariboru.

— Tovariš(ica)! Kot vesten in pošten človek nočeš, da bi ob Tvoji smrti bili Tvoji dragi v velikih gmotnih skrbeh, zato jim takoj osiguraj — posmrtnino. — Aktivni tov. pristopijo Učit. samopomoči; upokojenci: Društvu upokojenega učiteljstva v Ljubljani (in sicer zanesljivo že prvo leto po upokojitvi). — Ne odlagaj!

— V počastitev spomina tov. Ančke Viherjeve darujeta podpornemu fondu sekcije Ančka in Francka 100 din.

— Ne pošiljajte nefrankiranih pisem! Poštnina za dopisnice je od 1. VII. t. l. 1 din.

— Vse tovariše in tovarišice opozarjamo, naj naročajo knjigo Ilke Vašteteve »Roman o Prešernu« direktno na naslov: Ilka Vašte, Ljubljana, Lavričeva 6. Le z direktnimi naročili pomagamo svoji tovarišici do gmotnega uspeha. (Glej današnji inserat!)

— Maturantje ljubljanskega učiteljskega 1927. Svojo desetletnico bomo obhajali ob priliki II. pedološkega kongresa v Ljubljani. Dobimo se 27. avgusta ob 7. uri zvečer pri Slamiču. Kdor se namerava udeležiti, naj mi sporoči! — Dodič Ivan, Gorje pri Bledu.

— Društvo upokojenega učiteljstva v Ljubljani bo v kratkem razpošiljalo novo odobrena pravila. Kakor upokojene učitelje (učiteljice) in njih sproge, sprejema tudi vse druge državne uradnike (ce) in njih zakonske druge pod enakimi pogoji.

— Odkritje spominske plošče pok. nadučitelju A. Porekarju. Odbor za postavitev spominske plošče pok. A. Porekarju, dolgoletnemu nadučitelju na Humu, smatra za svojo častno dolžnost, da izrazi svojo iskreno zahvalo vsem, ki so bodisi s svojimi prispevki, bodisi s svojo navzočnostjo pri otvoritveni slovesnosti, pripomogli, da je svečanost tako lepo uspeša. Bog plačaj vsem! — Posebno zahvalo smo dolžni g. ravnatelju A. Kosiju, ki nam je v svojem slavnostnem govoru predočil življenje in delo blagopokojnika. Prisrčna hvala vsem, ki so vložili kakorkoli svoj trud in delo, da smo dovršili, kar smo si namenili. Šolski upravitelj se ob tej priliki obenem zahvaljuje hčerki pokojnega, ge. Angeli Womerjevi, za lepo darilo v knjigah za šolsko knjižnico. — Odbor.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— Zahteva po povišanju prejemkov. Poslanec dr. Ivan Jančič in tovariši so vložili načrt zakona o povišanju prejemkov državnih in samoupravnih uslužbencev ter zahtevali nujnost. Načrt predvideva ukinitve uredbe z dne 15. septembra 1935. in ponovno uveljavljanje uredbe z dne 12. marca 1932. Načrt zakona je podpisalo 77 opozicijskih poslancev, med njimi vsi slovenski opozicijski poslanci. Predlagatelj je načrt obširno utemeljeval. Poudaril je, da tendenca po nadaljnem naraščanju še vedno traja. Finančni minister je v odgovoru izjavil, da vlada že itak proučuje vprašanje uradniških plač in da ga bo rešila, čim bodo to dovoljevali državni dohodki. (»Jutro« dne 11. VII. 1937.)

— Neodvisnost, tednik za vsa javna vprašanja, ki izhaja v Mariboru, prinaša dne 10. julija pod naslovom »Apostol katoliške morale« izpod peresa nekega — i. nekako kritiko knjige o komunizmu in kumunistični Rusiji, ki jo je spisal g. Fr. Erjavec. Med drugim mu očita, da so to delo zgolj demagoške fraze, ker pisatelj v Rusiji sploh ni bil in zato ni imel možnosti in sposobnosti, da bi proučil ves njen preobrat. Medtem, ko mu očita udeleževanje v nekdanji socialno-demokratski stranki, ki mu je preskrbela tudi boljše službeno mesto, vprašuje — g. Erjavca, kdo je bil tedaj najglasnejši, najradikalnejši in najbolj komunistično navdahnjen? Menda živi še mnogo poznavalcev tedanjega Erjavčevega udeleževanja, ki bi na vsa gornja dejstva prisegli. Gospod Erjavec je bil celo pristajač one komunistične linije, ki je vsako najmanjše simpatiziranje ali paktiranje s tedanja klerikalno stranko najodločneje zavračala in smatrala vsak tak poizkus za veleizdajstvo. Zeli mu končno, da bi mu njegovo izkušeno mojstrstvo v demagogiji vsaj v novem taboru prineslo zaželeno — koristi, čast in slavo.

— V 24 vrsticah prinaša »Slovenec« z dne 13. julija poročilo o zborovanju učitelj-

stva v Ljubljani. Drugi dan je objavil isti list kratek posnetek resolucije. Glede odklonilnega stališča učiteljstva, ki ga je zavzelo pred 4 leti proti ustanavljanju učiteljskih političnih klubov, odgovorjamo danes na drugem mestu.

— Ukinitve celibata za učiteljice. V narodni skupščini je 20. VII. poslanec Lazarevič predložil nujen zakonski predlog o ukinitvi celibata za učiteljice in ga v daljšem govoru utemeljeval. Naglašal je, da so omožene učiteljice s tako zvanim celibatnim amandmanom razdeljene v dve skupini, v one, ki so omožene z učitelji in one, ki so poročene z neučitelji. Prve lahko ostanejo v službi, druge pa morajo dati ostavko, čepravno so odlično kvalificirane. Zaradi tega je zahteval, da se ta določba finančnega zakona ukine. Prosvetni minister g. Stošović je odklonil nujnost predloga. V svojem odgovoru je omenil, da ima prosvetno ministrstvo z omoženimi učiteljicami sploh križe in težave in da ne smemo smatrati za krivico, če mora učiteljica, ki se poroči z neučiteljem ter si tako zagotovi eksistenco, napraviti prostor mlajšim močim. Poslanec Lazarevič je temu ugovarjal in opozoril na to, da je danes v državi še vedno okrog 2000 nezasedenih učiteljskih mest, prav toliko pa je še potrebnih učiteljev v krajih, kjer ni šol. Tod bi se dalo namestiti vse učiteljske kandidate, ne da bi bilo treba zaradi tega omejevati pravice in državljanske svobosčine omoženih učiteljic. Vlada večina je pri glasovanju odobrila stališče prosvetnega ministra in zavrnilo nujnost predloženega zak. (»Jutro«, 21. VII. 37.)

— Kratko poročilo o skupščini hrvatskega učiteljstva prinaša »Jutro« dne 17. VII. 1937.

— »Jutro« z dne 13. in 14. VII. prinaša daljše poročilo o banovinski skupščini učiteljstva v Ljubljani.